

Batzar Nagusiak

Erdi Aroan Gipuzkoako herriak, hiriak, basauriak eta eskualdeak ermandadeka antolatu ziren defentsari eta ordenu publikoari begira. 1397an Ermandade Nagusia eratu zen, gerora Gipuzkoako probintzia izango zenaren ernamuina; huraxe bilakatu zen lurralde honetako erakunde politiko eta judizial garrantzitsu. Ermandadeak aldizka antolatzen zituen batzar bilkura haietatik sortu ziren Batzar Nagusiak.

Urtean birritan batzen ziren: Bilkura bat negu sasoiaren egiten zuten, Domu Santu egunetik hamahiru egunera; bestea, udan, Pazko-igandetik hamahiru egunera. Batzuetan, ustekabeen sortutako arazoren bat zegoela-eta, aparteko batzar deiak ere egiten ziren.

Batzarkide edo Batzarretako prokuradore izateko ordezkatzeko zen herriko bizilaguna izatea derrigorrezkoa zen; elizgizonei eta legelariei ez zieten lagatzen parte hartzen.

Batzar Nagusiek Gipuzkoa osoa kontrolatzen zuten, eta euren eskumenak Gipuzkoako Foruen eta lege zaharren bildumetan zehaztu ziren, *Cuadernos de Ordenanzas* deiturikoetan. Batzarrek ziren gizarte-bakea mantentzeko ardura euren eskuetan zutenak; kontzejuekin edo ahaide nagusiekin edo Gipuzkoako nobleziarekin sortzen ziren arazoak eta liskarrak konpontzeko ardura zutenak. Hala ere, Batzar Nagusien botererik handienetakoa, Ermandadearen Koadernoak aurreikusitako esparruetan zuten epai-ahalmena zen, lehen auzialdietarako eta gora-jotze epaitegi legez jarduten baitzuten.

Lehen auzialdietan, Probintziako Ordenantzek bazkalekuei buruz ziotena ez betetzeagatik sortzen ziren auziak epaitzen zituen, Probintziak Ahaide nagusiekin erabakitzeaz zituen gaiak, Probintziako udalen arteko auziak, partikular baten eta kontzeju baten arteko gorabeherak... Baita auzi kriminalak ere.

Gora-jotzeetan, Batzarrek, Ermandadeko endoreek edo alkateek emandako epaiak zuzentzeko aukera zuten epai horiek modu ez onean emandakoak baziren, errege-justiziaren galeran eta Ermandadearen ospearen edo izenaren galeran.

Aro Modernoan, Batzarrek esparru militarra, ekonomikora, judizialera, administratibora eta gobernukora hedatu zuten euren zeregina; sasoi hartakoa da "foru baimena" deiturikoa: Batzarrek ahalmena zuten Gipuzkoako Foruen kontraktatzat hartzen ziren Koroaren erabakiei men egin baina ez betetzekoa.

1876ko uztailaren 21ean Foruak kendu egin ziren; 1877n foru-erakundeak kendu ziren. Ehun urte baino gehiago itxoin egin beharra egon zen XX. mendeko aurreneko Batzar Nagusiak egiteko: Arrasaten izan ziren 1979ko apirilaren 22an, foruak ezabatu izan ez baziren Arrasate baitzen biltzar lekua.

Eibar eta Batzar Nagusiak.

Eibarrek 1387. urteaz geroztik du ordezkari batzar Nagusietan, eta udal dokumentazioan agertzen den bezala, herriaren interesen alde egiteko, urtero, herriaren izenean, Batzarretako Prokuradorea bidaltzen zuen.

Foruak kendu baino urte batzuk lehenago, Eibarrek Batzarretako bederatzigarren lekua zuen, korrejidorearen eskuman, baina hala ere oraindik ez zuen bertan bilerarik izan eta 1865ean Ordizian egin ziren Batzarretan, Eibarrek haxe eskatu zuen: *“que se declarase Eibar como pueblo de turno para la celebración de las Juntas Generales de la Provincia, tomando en consideración el estado de prosperidad en que se haya la villa, encargando á la Diputación que procurase obtener la sanción de este Decreto...”*. 1866. urtean, Azkoitian egindako bilkuran, Getarikoaren ondoren Batzar Nagusiak Eibarren egitea erabaki zen, baina 1876an foruak kendu egin zituztenez erabaki hura ezerezean geratu zen.

Batzar Nagusiak martxoaren 4ko 18/1977 Lege Errege Dekretuz berrezarri ziren, eta Eibarren, lehenengo aldiz historian, aurreneko Batzar Nagusi ibiltariak 1985ean egin ziren. Batzar hau urtero egiten da eta beti izaten da uztailaren 2an, ibiltaria da eta dagokion herrian izaten da XIX. mendearen amaiera aldean ezarritako ordenaren edo hurrenkeraren arabera: Segura, Azpeitia, Zarautz, Irun, Ordizia, Zumarraga, Azkoitia, Oñati, Zumaia, Hondarribia, Bergara, Mutriku, Tolosa, Oiartzun, Arrasate, Donostia-San Sebastián, Hernani, Elgoibar, Deba, Renteria, Getaria, Eibar, Zestoa.

Eibarren, Jesus Maria Agirre Arriola alkate zela, 1985eko uztailaren 2an egindako Batzarrean bost aztergai izan ziren, eta bilkura-burua Javier Aizarna Azula jauna izan zen, agintaldi bitan batzar nagusietako Presidentea izan zena.

Orduetik hona hogeita bi urte igaro dira eta Eibar berriro izango da Batzar Nagusien bilera leku. Rafaela Romero Pozo andrea da Batzar Nagusietako presidentea eta Gipuzkoako lurralde historikoak dituen lau hauteskunde-barrutietako berrogeita hamaika batzarkideak ere berarekin etorriko dira. Udalak egingo die ongietorria Miguel De los Toyos Nazabal alkatea aurrean duela.

Eibarren, 2007ko ekainaren 9an.
Udal artxibozaina

